

TRAFIK- OCH PATIENTSKADENÄMNDENS VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2023

ALLMÄNT

Trafik- och patientskadenämnden är ett oavhängigt och opartiskt rättsskyddsorgan som behandlar trafik- och patientskadeärenden. Nämnden har till uppgift att ge rekommendationer till avgörande och avge utlåtanden i enskilda ersättningsärenden enligt trafikförsäkringslagen (460/2016), lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) och patientförsäkringslagen (948/2019) och att vid behov också ge allmänna rekommendationer om tillämpningen av dessa lagar. Nämnden i dess nuvarande form har varit verksam sedan ingången av år 2021.

Nämnden ska i syfte att förenhetliga ersättningspraxis och främja den allmänna tillgången till information om trafik- och patientskador informera om sin verksamhet och beslutspraxis.

Statsrådet förordnar på framställning av social- och hälsovårdsministeriet ordföranden och en vice ordförande för nämnden tills vidare och de övriga vice ordförandena samt medlemmarna för fem år i sänder. Ordföranden, vice ordförandena och medlemmarna förordnas separat för vardera avdelningen.

Den som är part i ett ersättningsärende, till exempel den skadelidande eller försäkringsanstalten, kan begära att nämnden ger en rekommendation till avgörande. Nämnden kan också ge utlåtanden till domstolar.

Nämnden består av två avdelningar, av vilka den ena behandlar trafikskadeärenden och den andra patientskadeärenden. Avdelningarna är uppdelade i sektioner. Vardera avdelningen har tre sektioner.

Vid nämndens allmänna möte behandlas ärenden som gäller nämndens arbetsordning, budget, bokslut och val av revisorer samt allmänna rekommendationer om tillämpningen av lag.

Ärenden om enskilda rekommendationer till avgörande och utlåtanden avgörs i avdelningens plenum eller en sektion på föredragning. I plenum behandlas ärenden som är av mer vittomfattande principiell betydelse för tillämpningen av lag.

Vissa ärenden kan enligt 9 § i lagen om trafik- och patientskadenämnden avgöras utan att de behandlas i en sektion, och nämnden behöver inte behandla ett ärende om de förutsättningar som anges i 8 § är uppfyllda. Förfarandet är skriftligt. Behandlingen av ärenden i nämnden är avgiftsfri. I fråga om trafikskador är nämnden också ett alternativt tvistlösningsorgan (ADR-organ) som avses i direktiv 2013/11/EU.

Nämndens verksamhet finansieras med avgifter som tas ut hos Trafikförsäkringscentralen när det gäller trafikskadeärenden och hos Patientförsäkringscentralen när det gäller patientskadeärenden. Finansinspektionen fastställer storleken av de avgifter som ska tas ut hos Trafikförsäkringscentralen och

Patientförsäkringscentralen. För tillsynen över de förfaranden som iakttas i finansieringen av nämnden och i nämndens verksamhet i övrigt svarar Finansinspektionen.

Nedannämnda sifferuppgifter inom parentes avser år 2022, om inget annat nämns särskilt.

NÄMNDENS FÖRVALTNING, ALLMÄNNA MÖTEN OCH PLENUM SAMT SEKTIONERNAS SAMMANTRÄDEN

År 2023 sammanträdde nämndens allmänna möte 3 gånger. Under verksamhetsåret meddelade det allmänna mötet sammanlagt 8 tillämpningsanvisningar som närmast anknöt till ersättning för trafikskador.

Nämndens förvaltningssektion sammanträdde 4 gånger. Till förvaltningssektionen hör enligt förordningen om trafik- och patientskadenämnden nämndens ordförande och den vice ordförande som har uppdraget som huvudsyssla samt högst fyra andra medlemmar som förordnats av det allmänna mötet. Medlemmarna i förvaltningssektionen var utöver nämndens ordförande och vice ordföranden med uppdraget som huvudsyssla Päivi Salo, Marja-Liisa Judström, Antti T. Leinonen och Pasi Nieminen. Ersättarna var Mika Falck, Jussi Haapala, Jyrki Kössi och Juhani Puurunen.

Trafikskadeavdelningen sammanträdde i plenum 4 gånger. Då gavs 9 rekommendationer till avgörande.

Trafikskadeavdelningen är uppdelad i tre sektioner. I en av dem behandlas ersättningsfrågor med anknytning till ortopediska skador som uppkommit vid trafikskador, i en annan sektion behandlas ersättningsfrågor med anknytning till neurologiska skador och i en tredje behandlas ersättningsfrågor med anknytning till saksador och fördelning av ersättningsansvaret. Sektionerna sammanträdde 101 gånger och vid sammanträdena behandlades sammanlagt 1 973 begäranden om rekommendation till avgörande. Vid trafikskadeavdelningen avgjordes 104 ärenden av ordföranden tillsammans med en jurist.

Patientskadeavdelningen är likaså uppdelad i tre sektioner. Avdelningen höll 7 (8) plenarmöten där 23 (27) rekommendationer till avgörande behandlades. Sektionerna inom patientskadeavdelningen sammanträdde 53 (54) gånger och vid sammanträdena behandlades sammanlagt 1 036 (1090) begäranden om rekommendation till avgörande. Vid patientskadeavdelningen avgjorde ordföranden 38 (92) ärenden tillsammans med en jurist. Vid avdelningen slutfördes dessutom behandlingen av 9 anhängiga ärenden på något annat sätt.

PERSONAL

Utöver ordföranden med uppdraget som huvudsyssla och den vice ordförande som har uppdraget som huvudsyssla arbetade vid nämnden under verksamhetsåret förvaltningschefen som föredraganden närmaste chef och den ansvarige juristen som beredarnas närmaste chef.

I genomsnitt uppgick personalen (exkl. ordföranden med uppdraget som huvudsyssla och den vice ordförande som har uppdraget som huvudsyssla) till 26 personer, av vilka 12 vid trafikskadeavdelningen och 14 vid patientskadeavdelningen. I genomsnitt arbetade 3 (2) byråsekreterare som beredare vid trafikskadeavdelningen och 5 (5) byråsekreterare som beredare vid patientskadeavdelningen. Av beredarna var en samordnare av informationssystemet vid sidan av beredningsarbetet, och en sysslade med personalförvaltningsuppgifter. Dessutom var en av föredragandena dataskyddsombud vid sidan av sitt huvudsakliga uppdrag. Vid årets utgång fanns det 5 föredragande i bisyssla. En av dem arbetade på patientskadeavdelningen.

Trafikskadeavdelningen hade 31.12.2023 sammanlagt 7,0 (10,0) föredragande där föredragande i bisyssla inte ingår. Vid patientskadeavdelningen fanns det 31.12.2023 sammanlagt 8,5 (8,0) föredragande. Här har som avdrag inte beaktats att vissa personer hade specialuppgifter.

Under årets lopp förblev de befintliga anställningarna som föredragande vid trafikskadeavdelningen oförändrade. Under året rekryterades en visstidsanställd föredragande till trafikskadeavdelningen. Antalet beredare utökades med en byråsekreterare. Vid patientskadeavdelningen övergick fyra föredragande i en annan arbetsgivares tjänst, men i gengäld rekryterades en föredragande i tillsvidareanställning och tre visstidsanställda föredragande. Under året blev en föredragande vid trafikskadeavdelningen föräldraledig, och en annan beviljades en ett år lång tjänstledighet.

I praktiken minskade avdelningarnas resurser en aning jämfört med det föregående året, trots att anlitaandet av föredragande i bisyssla ökade. Å andra sidan ansågs nyrekryteringar inte vara befogade med beaktande av antalet ärenden som inkom till nämnden och den omständigheten att situationen förmodades vara övergående.

Vid nämnden fanns 31.12.2023 sammanlagt 33 (33) personer, där ordföranden med uppdraget som huvudsyssla och den vice ordförande som har uppdraget som huvudsyssla är inräknade. Sammanlagt 26 (28) av personerna hade tillsvidareanställningar, medan 7 (5) personers anställningar var tidsbegränsade. Sammanlagt 4 personer var familje- eller tjänstlediga.

En förteckning över dem som 31.12.2023 var medlemmar i nämnden finns i bilagan. Våren 2023 kunde en ortoped sent omsider knytas till uppdraget som ersättare vid trafikskadeavdelningen. En av ersättarna vid patientskadeavdelningen byttes under året.

Nämnden har också permanenta sakkunniga som patientskadeavdelningen utsett i plenum och som företräder olika medicinska specialiteter. Utöver dem finns andra sakkunniga. Antalet sakkunniga och permanenta sakkunniga förändrades inte på något betydande sätt i förhållande till det föregående året. Vid utgången av år 2023 hade nämnden 75 permanenta sakkunniga.

VERKSAMHET

Det främsta målet år 2023 var att öka antalet avgöranden, minska antalet ärenden som väntar på att avgöras och förkorta handläggningstiderna. Utfallet var att antalet anhängiga (dvs. inledda) ärenden sjönk och handläggningstiderna blev kortare. Däremot nådde antalet avgöranden inte samma nivå som år 2022. Det här förklaras till stor del av personalförändringarna. Situationen underlättades också av att antalet begäranden om rekommendationer till avgörande som kom in till patientskadeavdelningen höll sig på nära nog samma nivå som tidigare. Deras antal har inte återgått till samma nivå som före coronapandemin, även om antalet skadeanmälningar som lämnats in till Patientförsäkringscentralen har stigit. Ingen förklaring till denna divergerande utveckling har hittats. Liksom tidigare är personalsituationen vid vart och ett tillfälle, personalresurserna, verksamhetens och arbets sättens grad av etablering, antalet sammanträden, de olika arbetstagarnas produktivitet och de resurser som åtgår till annat än basuppgiften faktorer som inverkar på verksamhetens resultat.

I januari 2023 färdigställde den arbetsgrupp som SHM tillsatt för att bereda en ändring av trafikförsäkringslagen sitt betänkande. Nämnden var företräd i arbetsgruppen och gav ett utlåtande med anledning av betänkandet. Ändringsförslaget som hade formen av en regeringsproposition ändrades till vissa delar vid den fortsatta beredningen av ärendet. Positivt från nämndens synpunkt var att i och med ändringarna utgår vissa oklarheter kring betalningen av ersättning och nämndeförfarandet, och den praxis som nämnden utformat genom sina tillämpningsanvisningar fastställs direkt i lagtexten.

Under hösten 2023 utarbetades trafikförsäkringsbolagens elektroniska plattform för begäran om rekommendation till avgörande, och leverantören valdes efter konkurrensutsättning. Det egentliga projektet inleddes i början av 2024.

Under året utvecklade en intern arbetsgrupp layouten för trafikskadeavdelningens rekommendationer till avgörande och motiveringarnas innehåll. Syftet är att förenhetliga rekommendationernas layout och skrivningar och att förbättra motiveringarnas kvalitet och begriplighet. Ändringarna genomförs år 2024 och utvecklingsarbetet kommer att fortgå under de kommande åren.

Under året ökades antalet referat av patientskadeärenden som lagts ut på nämndens webbplats.

Populärast näst efter söksidan är de olika ersättningsposterna i de ersättningsinstruktioner som gäller trafikförsäkringen.

Nämndens ersättningsinstruktioner publicerades inte längre i tryckt form utan endast i form av en pdf-fil på webbplatsen.

Omarbetade allmänna anvisningar för personalen och medlemmarna om behandling av personuppgifter togs i bruk i början av 2023. Likaså uppdaterades dataskyddsbeskrivningarna om behandling av personuppgifter. Hela personalen har senast år 2023 genomgått utbildningen Dataskyddets ABC. En rapport om revision av informationssäkerheten blev färdig i juni 2023, och under den senare hälften av

året genomfördes i samarbete med olika leverantörer åtgärder med utgångspunkt i iakttagelser som gjorts vid revisionen.

Inom nämnden finns en grupp som planerar utbildning med syfte att utveckla personalens yrkesskicklighet. Utbildningsteman var bl.a. ett gott tjänstespråk samt arbetspensionssystemet. Ett möte som var gemensamt för nämndens medlemmar och personal ordnades 30.8.2023 kring temat avgörandeverksamhetens kvalitet från de olika aktörernas synpunkt. Olika evenemang besöktes också i syfte att berätta om Liipos verksamhet och avgörandepraxis.

Nämndens ordförande och vice ordförande, båda med uppdraget som huvudsyssla, medverkar i delegationen för personskadeärenden, som under året beredde sina nya rekommendationer om ersättningar för immateriella skador som kommer att publiceras år 2024.

Friskvården främjades genom stöd till personalens motions- och kulturaktiviteter och genom gemensamma rekreationsdagar.

EKONOMI

Nämndens verksamhetskostnader var 4 000 878,28 € (3 833 328,78 €). Trafikskadeavdelningens andel var 1 981 844,50 € (1 879 545,44 €) och patientskadeavdelningens andel var 2 019 033,78 € (1 953 783,34 €).

Verksamhetskostnaderna steg med cirka 168 000 € från den föregående räkenskapsperioden.

Utfallet i fråga om verksamhetskostnader understeg det budgeterade anslaget (4 880 828 €) med cirka 880 000 €. Trafikskadeavdelningens underskott var cirka 369 000 euro mindre än det budgeterade anslaget (2 349 731 €), och för patientskadeavdelningens del var det faktiska underskottet cirka 512 000 euro mindre än anslaget (2 531 097 €).

I bokslutet uppgick personalkostnaderna till sammanlagt 3 197 602,05 € (2 979 010,81 €). I summan ingår inte frivilliga personalkostnader. När de beaktas var personalkostnaderna 3 313 755,15 € (3 108 521,59 €). I budgeten hade 4 072 028 € avsatts för dem, så utfallet var cirka 758 000 € mindre än anslaget. Löneutgifterna för personalen överskred budget med cirka 10 000 €, så anslagsunderskridningen förklaras av att utfallet i fråga om medlems- och sakkunnigarvoden var mindre än förväntat, FPA-ersättningarna var större än förväntat och en deltidsanställd konsulterande läkare inte rekryterades.

Personalkostnaderna, där också arvoden inklusive bikostnader som betalas till nämndens medlemmar och sakkunniga ingår, utgjorde cirka 80 % av de totala kostnaderna (81 %).

Lokalkostnaderna var cirka 195 000 € (cirka 293 000 €). Kostnaderna överskred budget med cirka 10 000 €.

IKT-kostnaderna var cirka 237 000 € (179 000 €), vilket var 87 000 € mindre än det

budgeterade anslaget. Här ingår också kostnaderna för revision av informations-säkerheten. Projektet för utveckling av den elektroniska begäran om rekommendation till avgörande faktureras först år 2024.

Utfallet för övriga kostnader exkl. frivilliga personalkostnader var 687 123,13 € (724 807,19 €), det anslag som avsatts i budgeten var 699 100 €. I de flesta kategorier av övriga kostnader understegs de budgeterade anslagen.

I bokslutet har kostnaderna fördelats så noggrant som möjligt mellan patient-skadeavdelningen och trafikskadeavdelningen. Kostnaderna har hänförs till avdelningarna utgående från orsaksprincipen, och de kostnader som hänför sig till båda avdelningarna har fördelats antingen på basis av det genomsnittliga antalet personer vid respektive avdelning eller jämnt mellan avdelningarna. Avdelnings-specifika resultaträkningar ingår bland bokslutsnoterna.

Som eget kapital i balansräkningen har tagits upp rörelsekapitalet 200 000 €, som ska säkerställa finansieringssituationen för nämndens avdelningar i eventuella särskilda situationer. Finansinspektionen godkände detta förfarande 30.6.2021.

Vid trafikskadeavdelningen var kostnaderna per avgörande 957 € (856 €), medan de var 1 826 € (1 605 €) vid patientskadeavdelningen. Kostnaderna innefattar också investeringar med lång verkningstid som inte periodiseras. Skillnaderna mellan avdelningarna förklaras av innehållsmässiga skillnader mellan de ärenden som behandlas och av att det i patientskadeärenden är vanligare att inhämta utlåtanden hos externa sakkunniga än i trafikskadeärenden.

STATISTIK

År 2023 kom 2 995 (2 919) begäranden om rekommendation till avgörande och begäranden om utlåtande in till nämnden. Av dem gällde 1 953 (1 960) trafikskador och 1 042 (1 003) patientskador. Nämnden behandlade totalt 3 183 ärenden, av vilka 2 077 (2 054) var trafikskador och 1 106 (1 220) var patientskador. De avgjorda ärendena var alltså 188 fler än de ärenden som kom in.

Ett enskilt avgörande innehåller ofta ställningstaganden till många olika ersättningsposter.

Vid årets utgång var 2 109 (2 275) ärenden anhängiga. Av dem var 1 203 (1 305) trafikskadeärenden och 906 (970) patientskadeärenden. Antalet anhängiga ärenden som överfördes till år 2024 sjönk därmed med 166.

Trafikskador

Av de 1 952 begäranden om rekommendation till avgörande som år 2023 kom in sändes 1 065 (1 107) in av trafikförsäkringsanstalter och 887 (856) av skadelidande eller ersättningssökande. Dessutom sände en tingsrätt in en begäran om utlåtande.

Vid trafikskadeavdelningen bestod den största kategorin av ärenden av

ersättningsfrågor med anknytning till personskador. Av de olika ersättningsposterna stod personskadorna för cirka 85 % (89 %), medan sakskadornas andel var cirka 15 (11) %. Här ingår inte de 109 ärenden som avgjordes av ordföranden tillsammans med en jurist.

Bland personskadorna var de största kategorierna av ärenden rekommendationer om ersättningsposterna sveda och värk och annat tillfälligt men, 650 (800) stycken, rekommendationer om bestående men, 622 (783) stycken, och rekommendationer om bestående kosmetiskt men, 554 (677) stycken. Bland sakskadorna var den största enskilda kategorin av ersättningsfrågor fördelning av ersättningsansvaret; antalet rekommendationer till avgörande om dem var 355 (271) stycken.

I ärenden som avses i 66 § i trafikförsäkringslagen och där försäkringsanstalten begär rekommendation till avgörande avvek den rekommendation till avgörande som trafikskadeavdelningen gav från försäkringsanstaltens ståndpunkt i 57,14 (28,6) % av fallen i fråga om sakskador (n=21) och i 26,09 (26,6) % av fallen i fråga om personskador (n=2 372).

För ändringsansökningarnas del (av vilka största delen är ADR-ärenden) avvek den rekommendation till avgörande som trafikskadeavdelningen gav från försäkringsanstaltens ståndpunkt i 17,46 (20,3) % av fallen i fråga om sakskador och i 21,90 (20,9) % av fallen i fråga om personskador.

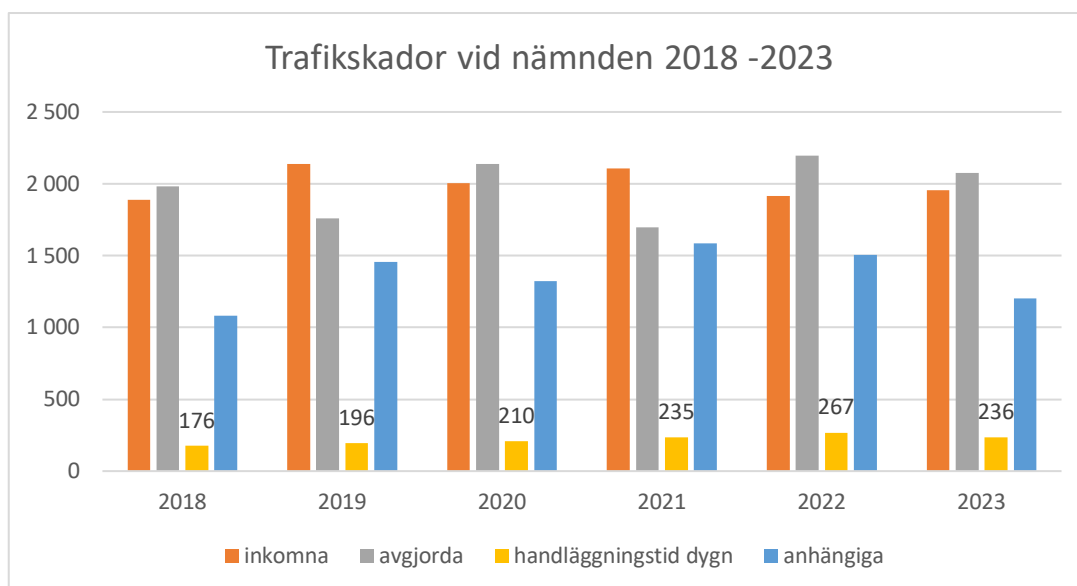
När man betraktar alla rekommendationer till avgörande som år 2023 gavs av trafikskadeavdelningen i fråga om olika ersättningsposter var ändringsprocenten 24,52 (25) %.

Som ändringar statistikförs alla avvikelser från försäkringsanstaltens ståndpunkt och också ändringar av beloppen inom en ersättningsklass i fråga om ersättningar för immateriella skador.

År 2023 var den sammanlagda handläggningstiden för de ärenden som trafikskadeavdelningen avgjorde 236 (267) dygn räknat från det att begäran om rekommendation till avgörande kom in till dess rekommendationen till avgörande sändes. Av detta utgjorde den handläggningstid som nämnden inte kan inverka på (bl.a. begäranden om uppskov) 29 (34) dygn, så den egentliga handläggningstiden var 207 (243) dygn.

När det gällde ändringsansökningar (av vilka största delen är ADR-ärenden) var handläggningstiden år 2023 sammanlagt 243 (277) dygn. Av detta utgjorde den handläggningstid som nämnden inte kan inverka på (bl.a. begäranden om uppskov) 27 (33) dygn, så den egentliga handläggningstiden var 216 (244) dygn.

Under verksamhetsåret fick nämnden in 7 (8) meddelanden om att en trafikförsäkringsanstalt inte kommer att iaktta nämndens rekommendation till avgörande. Alla meddelanden kom från ett och samma försäkringsbolag.

Patientskador

När det gällde de 1 106 (1 220) avgöranden som träffades år 2023 var det i 953 (1 038) fall ersättningssökande som hade begärt att få en rekommendation till avgörande, i 145 (171) fall Patientförsäkringscentralen och i 6 (8) fall försäkringsstagare. Dessutom kom en begäran om rekommendation till avgörande in från en annan försäkringsanstalt, och en begäran om utlåtande sändes in av en domstol.

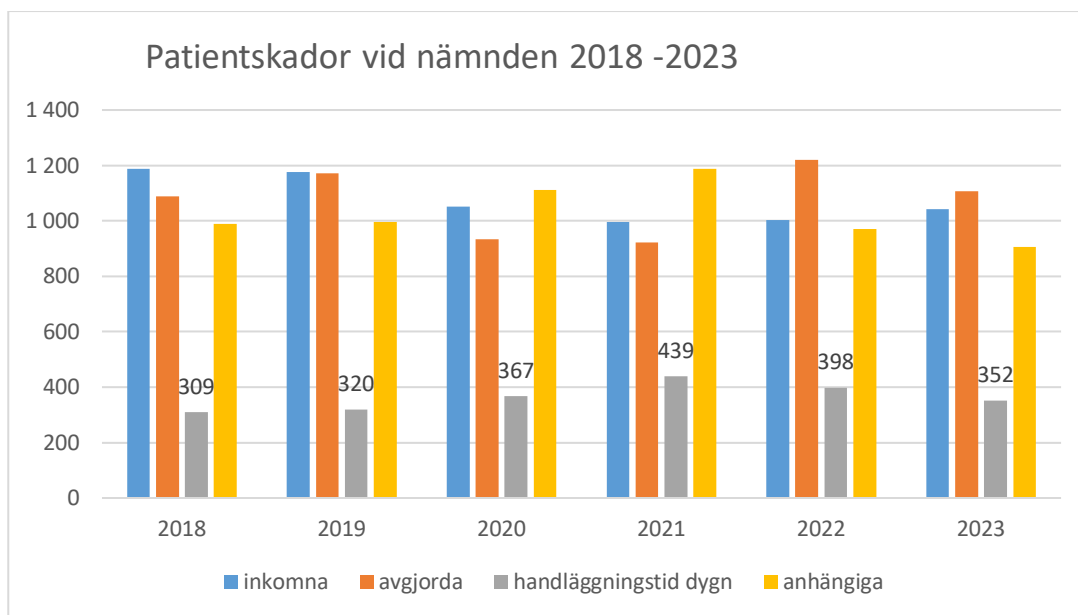
Vad ersättningsgrunden beträffar gällde största delen av fallen vårdskador; antalet var 739 (901). Därefter kom infektionsskador; de var 59 (65). På tredje plats kom oskäligen skador, antalet var 19 (21).

De tre allmännaste ersättningsposterna var inkomstbortfall (95 avgöranden), bestående men (65) och tillfälligt men (51).

I avgöranden som gällde ersättningsgrunden (huruvida det är fråga om patientskada) ansågs det i sammanlagt 42 av 676 (722) rekommendationer till avgörande vara fråga om en patientskada, så ändringsprocenten var 6 (8). I ärenden där det var fråga om beloppet av ersättning som skulle betalas rekommenderades ytterligare ersättning i sammanlagt 77 fall medan sådan inte rekommenderades i 136 fall. Här var ändringsprocenten alltså 36,2 (34,6). När man betraktar alla rekommendationer till avgörande som patientskadeavdelningen gav (både ersättningsgrunden och ersättningsbeloppet) var ändringsprocenten 12,75 (15,4).

Vid årets utgång var 906 (970) begäranden om rekommendation till avgörande anhängiga.

År 2023 var den sammanlagda handläggningstiden för de ärenden som patientskadeavdelningen avgjorde 352 (398) dygn räknat från det att begäran om rekommendation till avgörande kom in till dess rekommendationen till avgörande sändes. Den handläggningstid som nämnden inte kan inverka på (bl.a. begäranden om uppskov) går inte att få fram ur ärendehanteringssystemet.

CENTRALA NYCKELTAL FÖR TRAFIKSKADEAVDELNINGEN

Inkomna begäranden om rekommendation till avgörande och begäranden om utlåtande: 1 953 (2 105)

Avgöranden: 2 077 (2 196)

Anhängiga 31.12.2023: 1 203 (1 503)

Genomsnittlig handläggningstid: 236 (267) dygn, varav 29 dygn sådan handläggningstid som nämnden inte kan inverka på.

Verksamhetskostnader år 2023: 1 981 844,50 (1 879 545,44 €).

Genomsnittlig kostnad per avgjort ärende: 954 € (856 €).

Genomsnittligt personalantal: 12 personer.

Antalet avgöranden i genomsnitt per arbetstagare: 173

CENTRALA NYCKELTAL FÖR PATIENTSKADEAVDELNINGEN

Inkomna begäranden om rekommendation till avgörande och begäranden om utlåtande: 1 042 (1 003)

Avgöranden: 1 106 (1 220)

Anhängiga 31.12.2023: 906 (970)

Genomsnittlig handläggningstid: 352 (398) dygn

Verksamhetskostnader år 2023: 2 019 033,78 € (1 953 783,34 €)

Genomsnittlig kostnad per avgjort ärende: 1 826 € (1 601 €).

Genomsnittligt personalantal: 14 personer.

Antalet avgöranden i genomsnitt per arbetstagare: 79

Bilaga: Nämndens medlemmar 31.12.2023